

Editorial

© de l'autor

Citació recomanada: GARCIA ESCOLAR, À. (2026). «Editorial». *Journal of Human Security and Global Law*, 5, 1-5. <<https://doi.org/10.5565/rev/jhsgl.75>>

Benvolgudes lectores, benvolguts lectors,

El 26 de juny de 2025 va fer vuitanta anys de la signatura de la Carta de les Nacions Unides, el document que va donar origen a l'ONU amb l'objectiu de garantir la pau i la seguretat mundial, així com de promoure el desenvolupament econòmic i social després de la devastació de la Segona Guerra Mundial.

Tanmateix, al llarg d'aquestes vuit dècades han aparegut episodis que posen en dubte la capacitat d'aquell acord per assolir els seus fins originals. Durant la Guerra Freda, tot i que mai no es va produir un enfrontament directe entre superpotències, el món va ser escenari de guerres pel poder com les de Vietnam, Corea i diverses al Pròxim Orient. Més recentment, conflictes com els dels Balcans, Kargil i l'Iraq han posat de manifest la continuïtat de la violència internacional durant les últimes dècades.

Avui ens enfrontem a crisis greus: la guerra de Rússia contra Ucraïna i el conflicte entre Israel i Palestina provoquen diàriament un nombre inacceptable de víctimes i ocasionen costos humans, sanitaris, polítics i comunitaris devastadors.

A això cal afegir-hi una preocupant tendència a l'erosió del dret internacional i dels principis que articulen la seguretat humana. El president Donald Trump, després de tornar al poder, va retirar els Estats Units de 66 organitzacions internacionals (encara que d'algunes ja n'estaven desvinculats prèviament), una decisió que ha estat criticada com un atac contra l'ordre multilateral i una mostra de menyspreu pel dret internacional. A més, la seva administració ha donat suport a accions militars sense l'aval del Consell de Seguretat, com ara bombardejos a l'Iran o la detenció de Nicolás Maduro a Veneçuela, mesures que han estat descrites com a violacions de l'article 2.4 de la Carta de les Nacions Unides.

El cas de Veneçuela exemplifica la magnitud del deteriorament del marc jurídic global. Al gener de 2026, forces especials nord-americanes

van detenir el president Nicolás Maduro a Caracas sense autorització de l'ONU ni del propi Estat veneçolà, i en l'operació van perdre la vida nombroses persones. Experts en dret internacional i organismes com ara l'Oficina de l'Alt Comissariat de les Nacions Unides per als Drets Humans van qualificar aquest episodi de vulneració del principi de no intervenció i de la sobirania estatal, i van advertir que estableix precedents perillosos.

Aquests esdeveniments, juntament amb la paralització de mecanismes de governança global —com ara el paraigua que hauria de representar el Consell de Seguretat— i la ignorància de resolucions del Tribunal Penal Internacional, reflecteixen una crisi profunda de l'ordre basat en normes: les decisions s'adopten al marge del dret, els tractats s'apliquen o s'obvien segons el que convingui i l'autoritat internacional esdevé cada cop més fràgil.

Davant d'aquest panorama, cal que ens preguntem: «si no podem garantir la pau mundial, és possible almenys assegurar una mínima seguretat humana global?». Per respondre aquesta qüestió, cal replantejar:

- La viabilitat d'un sistema multilateral que funcioni sense el compromís real de les potències clau.
- La necessitat de reforçar mecanismes que obliguin a respectar el dret internacional, fins i tot davant la unilateralitat.
- La urgència de bastir ponts de cooperació pràctica —humanitària, climàtica i sanitària— més enllà de les dinàmiques de poder.

No n'hi ha prou d'invocar la Carta de l'ONU. Calen reformes que retornin credibilitat a les institucions, mecanismes eficaços de rendició de comptes i una voluntat política ferma per mantenir viu l'ideal fundacional de la pau i la seguretat col·lectiva.

Seguretat humana, una qüestió que va més enllà de la pau

Segons el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), de 1994, cal destacar que la seguretat humana no és només l'absència de guerra, sinó que comprèn set dimensions: seguretat econòmica, alimentària, sanitària, ambiental, personal, comunitària i política.

Si bé l'absència de guerra és el primer pas per poder afirmar que es gaudeix d'una certa seguretat humana, aquesta condició és necessària però no suficient. Hi ha països que no estan en guerra i, malgrat això, molts dels seus habitants, tant nacionals com estrangers, pateixen dificultats per proveir-se adequadament a causa de la manca de recursos econòmics.

En aquest sentit, cal tenir en compte que l'any 2026 una gran part de la població mundial no té accés a aliments suficients, com a conseqüència de conflictes i crisis agrícoles que redueixen la producció i provoquen l'augment dels preus, fet que impedeix que la població els pugui adquirir de manera habitual.

Pel que fa a la salut, és important recordar la crisi generada per la covid-19, viscuda fa només sis anys, que va provocar un greu col·lapse hospitalari a escala mundial i la manca de medicaments adequats per tractar-la. A més, existeixen diverses epidèmies i patologies que, des de països més desenvolupats, sovint no reben l'atenció necessària i que també caldria estudiar i erradicar.

En matèria de seguretat personal, comunitària i política, actualment el món es troba en una fase en què aquestes garanties estan amenaçades per part de grups que volen imposar-se, debilitant així els drets humans i la identitat cultural mitjançant la violència física i armada. Per això és fonamental que aquells que considerin que les seves llibertats estan sent restringides —per qualsevol mitjà— no recorrin a la violència, sinó que utilitzin els mecanismes nacionals i internacionals disponibles per evitar una escalada armamentista que pugui destruir aquestes seguretats.

Finalment, cal fer una menció especial a la seguretat ambiental, que no s'està assolint amb la rapidesa prevista. Tot i que en alguns països hi ha avenços cap a una economia més respectuosa amb el medi, n'hi ha d'altres que continuen basant la seva activitat productiva en processos contaminants, amb un impacte negatiu sobre el nivell de pol·lució global. Això impedeix frenar el canvi climàtic, que continua avançant, generant alteracions importants en la meteorologia, desforestació i risc per a diverses espècies.

Perspectives de futur

Amb tot el que s'ha exposat fins aquí, resulta difícil imaginar un futur proper en què tota la població gaudeixi dels nivells de seguretat humana desitjats. Per aconseguir-ho, en primer lloc, caldria posar fi a tots els conflictes bèl·lics i a les tensions geopolítiques que s'estan manifestant i incrementant en els darrers temps. Un cop aconseguit això, caldria impulsar el desenvolupament de les set dimensions establertes pel PNUD, una fita que avui dia sembla utòpica.

Aquest desenvolupament hauria de promoure's mitjançant una acció que impliqués el màxim nombre de territoris possible. En tot cas, serà un procés molt llarg. N'és la prova el fet que molts tractats internacionals en matèria ambiental encara no s'han materialitzat de manera

efectiva, i per això no han assolit els objectius bàsics en matèria de seguretat ambiental. Per això, és poc probable que a curt termini tots els països del món arribin a un acord, però cal exigir als països més desenvolupats el ferm compromís de dictar normatives ambicioses que permetin assolir la màxima seguretat de manera holística.

Aquesta iniciativa ha de ser la llavor perquè la resta de països i pobles del món s'hi sumin, amb l'objectiu de garantir el millor per a la seva ciutadania, independentment de les pròpies ideologies, basant-se únicament en criteris tècnics i objectius.

Contingut del present número. Temps d'incertesa: El dret i la seguretat davant la complexitat contemporània

L'època en què vivim està marcada per una revolució algorítmica. Les estructures econòmiques i socials que durant segles han semblat immutables s'enfronten avui a una pressió sense precedents, com a conseqüència de l'evolució tecnològica i de les dinàmiques globals. Aquest context ha obligat les institucions tradicionals a redefinir el seu paper, com també els seus límits i els seus mecanismes d'actuació.

El present número s'endinsa en aquestes tensions sistèmiques tot oferint una anàlisi profunda i una radiografia dels desafiaments actuals: l'erosió de la sobirania estatal davant el gegant digital, la lluita per la primacia legal a Europa, la necessitat d'establir un nou paradigma en la seguretat d'esdeveniments multitudinaris i el retorn a la corresponsabilitat ciutadana davant el desastre.

La reflexió d'aquest volum comença abordant la mutació de l'Estat contemporani davant la transformació digital, que dilueix la seva sobirania tradicional davant el poder de les grans corporacions. S'adverteix del risc que això suposa per als ciutadans i es proposa, des d'una òptica europea, un nou *nomos* jurídic capaç de reordenar l'Estat davant el desafiament tecnològic. Aquesta necessitat de cohesió exigeix una arquitectura normativa europea sòlida; no obstant això, també s'evidencien esquerdes en l'aplicació uniforme del dret de la Unió Europea. Malgrat la importància vital per al projecte comú, encara hi persisteixen conflictes latents, com ara la resistència d'alguns tribunals constitucionals a aplicar el principi de primacia, cosa que demostra que la integració jurídica continua sent una batalla oberta.

Davant la capacitat limitada de reacció dels poders públics davant els riscos existents, un altre treball defensa la necessitat d'establir deures d'autoprotecció. Per motius de sostenibilitat de l'Estat del benestar, es proposa una regulació més gran de l'autocura i el foment d'una consciència cívica, desplaçant el focus cap a un ciutadà corresponsable en la

gestió de desastres. Aquesta filosofia d'adaptació s'aplica també a la seguretat en esdeveniments de gran afluència pública, sota el paradigma de l'Escola Austríaca. Criticant les mètriques estàtiques convencionals, l'autor proposa entendre la seguretat com un valor subjectiu i dinàmic, basat en el coneixement tàcit, substituint la rigidesa regulatòria per un model flexible capaç d'afrontar la incertesa real.

El número es tanca amb un text dedicat a l'impacte del nou reglament d'intel·ligència artificial de la Unió Europea en el sector energètic, on l'autora presenta aquesta normativa com un marc per impulsar una innovació responsable i de confiança en l'àmbit energètic.

La persona al centre: Cap a una seguretat humana tangible

Volem que aquesta revista sigui un punt de trobada, un espai on juristes i experts de totes les àrees col·laborin per posar la persona al centre del debat. Assumir la seguretat humana en totes les dimensions que presenta ja no és una opció teòrica, sinó l'única manera d'entendre el dret en l'actualitat.

Aspirem que la idea de viure lliures de por i de tenir cobertes les necessitats bàsiques deixi de ser una aspiració llunyana per convertir-se en una garantia tangible. El nostre compromís és treballar perquè el dret no miri impassible els errors que cometem, sinó que impulsi un diàleg que no es quedi en el paper i que transformi la reflexió acadèmica en eines útils per al món real.

Gràcies per acompanyar-nos en aquest camí.

Àlex Garcia Escolar
Editor del *Journal of Human Security and Global Law*
Febrer de 2026